

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ประยุกต์เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphis Future Research) มาใช้ เพื่อศึกษาแนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทยของครุดนตรีไทยระดับอุดมศึกษาโดยภาพรวม เพื่อศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้ โดยแบ่งการวิจัยออกเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื้อศึกษาประวัติ วิวัฒนาการ บทบาทของดนตรีในสังคม การสอนและการเปลี่ยนแปลงของดนตรีไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการวางกรอบการวิจัยและอภิปรายผล โดยศึกษาทั้งเอกสารที่เป็นปฐมภูมิและทุติยภูมิ

2. การวิจัยแนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทยของผู้สอนดนตรีไทยในสถาบันอุดมศึกษา โดยวิธี EDFR ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจงเลือก (Purposive Sampling) จากผู้สอนดนตรีไทยในสถาบันอุดมศึกษา โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

2.1.1 เป็นอาจารย์ประจำ มีวุฒิปริญญาตรีทางดนตรีไทย และมีประสบการณ์ในการสอนดนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ

2.1.2 เป็นอาจารย์ประจำ มีวุฒิปริญญาทางดนตรีไทย และมีประสบการณ์ในการสอนดนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่า 7 ปี หรือ

2.1.3 เป็นผู้ชำนาญการสอน หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย ซึ่งสถาบันนั้น ๆ ได้เชิญมาสอนในฐานะอาจารย์พิเศษ โดยสอนในรายวิชาที่เป็นวิชาเอก และ / หรือ วิชาโท และมีประสบการณ์ในการสอนดนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาตามเกณฑ์ข้างต้นจากสถาบันอุดมศึกษาที่ระบุไว้ในขอบเขตของการวิจัย สถาบันละ 2 คน (ถ้าไม่ครบ 2 คน จะคัดเลือกเพิ่มจากสถาบันในภูมิภาคเดียวกัน) รวมทั้งสิ้น 22 สถาบัน ในการคัดเลือก ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่อยู่ในเกณฑ์ข้อ 1 เป็นอันดับแรก แต่ถ้าในสถาบันนั้น ๆ มีผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ข้อ 1 มากกว่า 2 คน ผู้วิจัยจะคัดเลือกเอาผู้ที่มีประสบการณ์สูงสุดและรองลงมา ก่อน หากสถาบันใดไม่มีผู้ทรงคุณวุฒิตาม

เกณฑ์ในข้อ 1 ผู้วิจัยจึงจะคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ 2 และข้อ 3 ตามลำดับ ซึ่งจะ
ได้ผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งสิ้น 44 คน ดังนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อสถาบันและจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่	สถาบัน	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ
1.	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2
2.	คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2
3.	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	2
4.	คณะศิลปนิเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	2
5.	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	2
6.	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	2
7.	วิทยาลัยครูสวนดุสิต	2
8.	วิทยาลัยครูจันทระเกษม	2
9.	วิทยาลัยครูเชียงใหม่	2
10.	วิทยาลัยครูกำแพงเพชร	1
11.	วิทยาลัยครูเทพสตรี จ.ลพบุรี	2
12.	วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	3
13.	วิทยาลัยครูนิบลสงคราม จ.พิษณุโลก	2
14.	วิทยาลัยครูนครสวรรค์	2
15.	วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	2
16.	วิทยาลัยครูเพชรบุรี	2
17.	วิทยาลัยครูลำปาง	2
18.	วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	2
19.	วิทยาลัยครูสกลนคร	2
20.	วิทยาลัยครูสงขลา	2
21.	วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จ.ราชบุรี	2
22.	วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร	2
	รวม	44 คน

คุณสมบัติและภูมิหลังของผู้ทรงคุณวุฒิแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 คุณสมบัติสูงสุดและคุณวุฒิทางดนตรีไทยของผู้ทรงคุณวุฒิ

คุณวุฒิ		จำนวน/คน
คุณวุฒิ สูงสุด	ปริญญเอก	1
	ปริญญโท	3
	ปริญญตรี	32
	อนุปริญญา	1
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	2
	ประถมศึกษาปีที่ 4	5
รวม		44
คุณวุฒิ ทาง ดนตรี ไทย	ปริญญเอก	—
	ปริญญโท	—
	ปริญญตรี	31
	อนุปริญญา	6
	ผู้ชำนาญ	7
รวม		44

ตารางที่ 3 พื้นฐานการศึกษาทางดนตรีและประสบการณ์การสอนของผู้ทรงคุณวุฒิ

พื้นฐานและประสบการณ์		จำนวน/คน
พื้นฐาน ทาง ดนตรี	มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู	31
	วิทยาลัยนาฏศิลป์	6
	สำนักดนตรี (บ้าน)	7
	รวม	44
ประสบ- การณื	ระดับ 21 ปีขึ้นไป	1
	อุดม- 11 - 20 ปี	9
	ศึกษา 5 - 10 ปี	34
	รวม	44
การสอน	ระดับ 21 ปีขึ้นไป	2
	ต่ำกว่า 11 - 20 ปี	7
	อุดม- 5 - 10 ปี	35
	ศึกษา	
	รวม	44

ตารางที่ 4 เพศและอายุของผู้ทรงคุณวุฒิ

เพศ / อายุ		จำนวน/คน
เพศ	ชาย	32
	หญิง	12
	รวม	44
อายุ	50 ปีขึ้นไป	5
	40 - 49 ปี	9
	30 - 39 ปี	15
	ต่ำกว่า 30 ปี	15
	รวม	44

ตารางที่ 5 จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิแยกประเภทตามวิชาที่สอน

วิชา	ทฤษฎี	ป็นาพย์	เครื่องสาย	เครื่องเป่า	เครื่องหนัง	ขับร้อง	รวม
จำนวนคน *	32	20	26	6	12	8	44

* หมายเหตุ มีผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านที่สอนวิชาเดียวและบางท่านสอนหลายวิชา ดังนี้ สอนวิชาเดียว 4 คน สอน 2 วิชา 20 คน สอน 3 วิชา 17 คน สอน 4 วิชา 3 คน รวมทั้งสิ้น 44 คน

2.2 การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลรอบที่ 1 ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามกรอบแนวทางการสัมภาษณ์ตามประเด็นต่าง ๆ ที่แสดงไว้ในภาคผนวก แต่อย่างไรก็ตาม ผู้สัมภาษณ์จะไม่ยึดติดอยู่ในกรอบหรือประเด็นการสัมภาษณ์ที่วางไว้แต่อย่างใด เพราะการที่มีการตั้งประเด็นไว้ ก็เพื่อให้สามารถสัมภาษณ์ได้อย่างครอบคลุมในเรื่องที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ เท่านั้น ดังนั้นผู้ให้สัมภาษณ์จึงสามารถให้ความเห็นที่นอกเหนือออกไปได้ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในกรอบของความคิดในการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทย ในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์ใช้บันทึกการสัมภาษณ์เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งในการนี้ผู้สัมภาษณ์ได้ติดต่อขอความร่วมมือและนัดหมายล่วงหน้าแก่ผู้ให้สัมภาษณ์แล้ว

2.3 การวิเคราะห์ / สังเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการอ่านจากบันทึกการสัมภาษณ์และเอกสารที่ได้จากการถอดเทปสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 44 คน แล้วจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์คำสัมภาษณ์เหล่านั้น โดยนำข้อมูลที่หามาจำแนกจัดกลุ่มประเด็นต่าง ๆ เพื่อสร้างแบบสอบถาม รวบรวมเนื้อความที่ใกล้เคียงไว้ด้วยกัน โดยคงความหมายเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์ไว้ให้มากที่สุด และบันทึกความถี่ของแต่ละความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิไว้

2.4 การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถาม เนื้อเก็บข้อมูลรอบที่ 2 สร้างขึ้นจากผลการสังเคราะห์ข้อมูลตั้งที่กล่าวไว้ในข้อ 2.3 ซึ่งแบบสอบถามนี้จะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

จะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังที่แสดงไว้ในภาคผนวก โดยผู้วิจัยได้จัดสร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ข้อกระตงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง ข้อกระตงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง ข้อกระตงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง ข้อกระตงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง ข้อกระตงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจและแก้ไข จากนั้นจึงนำไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความครอบคลุม และการใช้ภาษาสื่อความหมายกับผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน คือ

1. อาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร (อาจารย์พิเศษ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
2. อาจารย์สังัด ภูเขาทอง (วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา)
3. อาจารย์ศิริ นักดนตรี (กรมประชาสัมพันธ์)
4. ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร)
5. ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถาม และความหมายของภาษาที่ใช้เพื่อสื่อความหมายในทางปฏิบัติอีกครั้งหนึ่ง โดยนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองกับผู้สอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา ซึ่งกลุ่มที่ทดลองตอบแบบสอบถามนี้จะเป็นคนละกลุ่มกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยคัดเลือกไว้ หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามนั้นกลับมาปรับปรุงแก้ไข และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะนำไปใช้จริง โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนี้ไปใช้สอบถามผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2532

2.5 การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลรอบที่ 2

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ 2 รอบ ตามเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR คือ รอบแรกเป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เนื้อหาแนวคิดในการพัฒนาและสอนดนตรีไทยตามขอบเขตและกรอบของเรื่องอย่างกว้าง ๆ ดังที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ส่วนรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ คำให้สัมภาษณ์ในรอบที่ 1 เพื่อตรวจสอบหาความเห็นที่สอดคล้องกันตามแนวคิดแต่ละข้อกระทงของผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามนี้จะใช้ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าฐานนิยม (Mode) ดังนี้

2.5.1 การหาค่ามัธยฐาน (Median) ใช้สูตร

$$\text{Median} = L + \left[\frac{\frac{N}{2} - F}{f} \right] i$$

- L = ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของช่วงที่มีมัธยฐานตกอยู่
 F = ความถี่สะสมของช่วงคะแนนที่อยู่ใต้ช่วงที่มีมัธยฐานตกอยู่
 f = ความถี่ของช่วงคะแนนที่มีมัธยฐานตกอยู่
 N = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม
 i = ค่าอันตรภาคชั้น

2.5.2 การหาฐานนิยม (Mode) หาได้ดังตัวอย่างดังนี้ ตัวอย่างที่ 1

ระดับคะแนน	1	2	3	4	5
ความถี่	1	9	16	6	0

ฐานนิยม คือ 3

ตัวอย่างที่ 2

ระดับคะแนน	1	2	3	4	5
ความถี่	1	0	14	14	1

ฐานนิยม คือ $\frac{3 + 4}{2} = 3.5$

(บุญเรียง ขจรศิลป์ 2528 : 31 - 33)

	2.5.3 การตีความ การตีความของคะแนนเป็นดังนี้
คุณวุฒิเห็นด้วยมากที่สุด	ค่ามัธยฐาน 4.50 ขึ้นไป หมายถึง ข้อกระทงนั้นผู้ทรง-
คุณวุฒิเห็นด้วยมาก	ค่ามัธยฐาน 3.50 - 4.49 หมายถึง ข้อกระทงนั้น ผู้ทรง-
คุณวุฒิเห็นด้วยปานกลาง	ค่ามัธยฐาน 2.50 - 3.49 หมายถึง ข้อกระทงนั้น ผู้ทรง-
คุณวุฒิเห็นด้วยน้อย	ค่ามัธยฐาน 1.50 - 2.49 หมายถึง ข้อกระทงนั้น ผู้ทรง-
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ค่ามัธยฐาน 1.49 ลงมา หมายถึง ข้อกระทงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิ

ในการตัดสินผล ถือความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีค่ามัธยฐานตั้ง
แต่ 3.50 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์

ความเห็น้องต้องกันของผู้ทรงคุณวุฒิตีความจากผลต่างระหว่าง
ฐานนิยมกับมัธยฐาน กล่าวคือ

ถ้าผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานเท่ากับ 1 หรือน้อยกว่า
หมายความว่า ข้อกระทงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็น้องต้องกัน หรือมีความเห็นสอดคล้องกัน

ถ้าผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานมากกว่า 1 หมายความว่า
ข้อกระทงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็น้องต้องกัน หรือมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน

3. การสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผู้วิจัยจะสรุปผลการวิจัยโดยถือเอาความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละข้อกระทงที่มี
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีความเห็นสอดคล้องต้องกันเป็นเกณฑ์ ส่วนการอภิปรายผล
ใช้ผลการวิจัยเป็นหลักและอภิปรายในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างผลการวิจัยกับการสอนและพัฒนา-
การของดนตรีไทยในอดีต และการนำผลการวิจัยไปใช้ในการสอน

การดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษาที่เปิด
สอนดนตรีไทยเป็นวิชาเอก และ / หรือวิชาโท รวม 22 แห่ง ได้ผู้ทรงคุณวุฒิตามเกณฑ์

ที่กำหนดไว้ทั้งสิ้น จำนวน 44 คน จำแนกตามประเภทของสถาบันได้ดังนี้ คือ มหาวิทยาลัย 8 คน วิทยาลัยครู 34 คน และวิทยาลัยนาฏศิลป์ 2 คน

การวิจัยนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล 2 รอบ คือ รอบแรก เป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ รอบที่สอง เป็นการตอบแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแต่ละรอบ มีดังต่อไปนี้

รอบแรก การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

การสัมภาษณ์แยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดในการสอนด้านทฤษฎีดนตรีไทย
2. แนวคิดในการสอนภาคปฏิบัติดนตรีไทย
3. แนวคิดในการสอนขับร้อง
4. แนวคิดในการสอนบรรเลงเดี่ยวและรวมวง
5. แนวคิดในการสอนการประพันธ์เพลงไทย
6. แนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนดนตรีไทย

ทั้งนี้ ในการสัมภาษณ์ดังกล่าวผู้วิจัยจะมีกรอบการสัมภาษณ์ ดังแสดงไว้ในภาคผนวก และผลการสัมภาษณ์เป็นไปตามตารางที่แสดงไว้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ผลการสัมภาษณ์ เรื่อง แนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทย

เรื่องและประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์	จำนวนผู้ให้ความเห็น N = 44
1. <u>แนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาด้านทฤษฎีดนตรีไทย</u>	
1.1 <u>ทฤษฎีเกี่ยวกับเสียง ระบบเสียง และระดับเสียง</u>	
- ระบบเสียงไทยแบบ 7 เสียงเท่า ๆ กัน มีความสำคัญ เพราะเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีไทย จำเป็นต้องรักษาไว้	32
- ในการสอน ควรชี้ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ เพราะเป็นรากฐานทางดนตรีไทย	32
- ไม่ควรมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบเสียงของดนตรีไทย ใด ๆ ทั้งสิ้น	30
- ควรมีการปรับปรุงระบบเสียงของดนตรีไทย โดยเพิ่มครึ่งเสียงลงไป เป็น 14 ครึ่งเสียง	6

เรื่องและประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์	จำนวนผู้ให้ความเห็น N = 44
- ในการสอน ควรชี้แจงให้ผู้เรียนเห็นว่า เป็นช่องทางที่จะพัฒนาดนตรีไทยไปได้มาก และสามารถเข้ากันได้ดีกับดนตรีสากลและดนตรีของชาติต่าง ๆ	8
- ควรมีการกำหนดระดับเสียงมาตรฐาน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนาดนตรีไทย	32
- ถ้ามีระดับเสียงมาตรฐาน จะสะดวกในการศึกษาและบรรเลงร่วมกัน	32
- ในการสอน ควรเน้นถึงผลที่จะก่อให้เกิดความสะดวกในด้านการเรียนการสอน การสื่อความหมาย และการสร้างมาตรฐานทางดนตรีไทย	32
- ระดับเสียงมาตรฐานที่ควรกำหนด คือ ให้มีระดับเสียงต้นของทางเนียงอเท่ากับบีแฟลต (B^b) ของดนตรีสากล	28
- ควรกำหนดระดับเสียงมาตรฐาน โดยยึดระดับเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ เป็นหลัก	8
- ควรกำหนดระดับเสียงมาตรฐาน โดยยึดระดับเสียงของกรมศิลปากร เป็นหลัก	7
1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับจังหวะและหน้าทับ	
- ควรยึดถือจังหวะและหน้าทับที่มีอยู่ เช่น หน้าทับปรกไถ่ หน้าทับสองไม้ หน้าทับตะโพน-กลอง ฯลฯ	12
- การสอนควรเน้นให้ผู้เรียนรู้จัก และทำได้คล่องแคล่วนำไปใช้ได้ถูกต้องก็เนียงพอ	10
- ไม่ควรคิดหน้าทับและจังหวะใหม่ ๆ เพิ่มเติมอีก	10
- ควรมีการคิดจังหวะและหน้าทับใหม่ ๆ ขึ้นให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคม โดยยึดแนวทางของเก่าเป็นหลัก	28
- ในการสอน นอกจากจะฝึกฝนให้ผู้เรียนเรียนรู้ และปฏิบัติหน้าทับที่มีอยู่ให้คล่องแล้ว ควรฝึกให้มีการคิดหน้าทับและจังหวะใหม่ ๆ ขึ้นด้วย	28

เรื่องและประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์	จำนวนผู้ให้ความเห็น N = 44
1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับแบบของดนตรีไทย	
- แบบของดนตรีไทย เช่น โครงสร้างของบทเพลงวรรคตอน ท่อน ลักษณะเพลงชนิดต่าง ๆ ในปัจจุบันสมบูรณ์ดีแล้ว ไม่ควรแก้ไขเพิ่มเติม	8
- ในการสอน ควรเน้นความรู้ ความเข้าใจในแบบของดนตรีนั้น ๆ และควรให้ผู้เรียนยึดมั่นที่มีไว้อยู่เสมอ	8
- ควรมีการคิดสร้างสรรค์แบบของดนตรีไทยให้กว้างขวางออกไปจากที่มีอยู่เดิม เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	28
- ในการสอน ควรช่วยให้มีการสร้างสรรค์ใหม่ ๆ โดยยึดแบบของดนตรีที่มีอยู่เป็นแนวทาง	28
- กลอนดนตรี (ลีลา ท่วงทำนอง) และสำนวนเพลงไทยตามแบบแผนที่มีอยู่แล้ว มีความเหมาะสมดี ควรศึกษาและปฏิบัติให้คล่อง ไม่จำเป็นต้องมีการคิดเพิ่มเติม	3
- ควรมีการกระตุ้น ช่วยให้ผู้เรียนประดิษฐ์กลอนดนตรี และสำนวนเพลงไทยใหม่ ๆ ขึ้นอีก นอกเหนือจากการเรียนรู้และปฏิบัติของเดิมให้คล่องแคล่ว	28
- ในการสอน ควรสอนให้มีการวิเคราะห์แบบของดนตรีไทยโดยละเอียด เช่น องค์ประกอบและรูปแบบของบทเพลงชนิดต่างๆ เพื่อความเข้าใจและเป็นพื้นฐานด้านการพัฒนาแบบของดนตรีไทย ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์บทเพลงใหม่ ๆ ขึ้น	29
1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการประสมวงดนตรีไทย	
- การประสมวงดนตรีไทย ในปัจจุบันมีความสมบูรณ์ดีแล้ว ไม่จำเป็นต้องคิดขึ้นใหม่	12
- ในการสอน ควรเน้นด้านความถูกต้องในการประสมวง การนำไปใช้ให้ถูกกาลเทศะ และเน้นด้านความสามารถในการปรับวง ปรับทางบรรเลงดนตรี	18

เรื่องและประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์	จำนวนผู้ให้ ความเห็น N = 44
- การประสมวงดนตรีไทย มีความซ้ำซาก จำเจ ควรคิด ประสมวงแบบใหม่ ๆ ให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน โดย อาศัยแนวทางทฤษฎีการประสมวงของเดิม	18
- ในการสอน ควรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การประสม วงแบบใหม่ ๆ และทดลองจนได้ผลเป็นที่พึงพอใจ	18
- การนำเครื่องดนตรีต่างชาติ หรือเครื่องดนตรีพื้นเมือง มาประสมในวงดนตรีไทย เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เพราะ จะทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ไทย	8
- ควรมีการนำเครื่องดนตรีต่างชาติหรือเครื่องดนตรีพื้นเมือง มาประสมวงดนตรีไทยอย่างเหมาะสม เพื่อความแปลกใหม่ การสร้างสรรค์ใหม่ ๆ และการพัฒนาดนตรีไทยให้เหมาะสม กับกาลสมัย	12
2. แนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย	
2.1 การสอนภาคปฏิบัติเครื่องสายไทย	
- การนั่ง การจับขอ การจับคันชัก และไม้ดีด (จะเข้) อย่าง ถูกต้อง เป็นรากฐานสำคัญในการฝึกหัด และพัฒนาฝีมือการ บรรเลงเครื่องสายไทย	29
- การฝึกหัดบรรเลงเครื่องดนตรี ควรฝึกจากบทเพลงเบื้องต้น เช่น จะเข้หางยาว แปะสามชั้น ไม่จำเป็นต้องฝึกด้วย แบบฝึกหัดเป็นพิเศษ	15
- ควรมีแบบฝึกหัดบรรเลงตามลำดับชั้นจากง่ายไปหายาก ไว้เป็น เครื่องมือการเรียนการสอน เมื่อคล่องดีแล้วจึงเริ่มฝึกบทเพลง เบื้องต้น (เช่น แปะสามชั้น จะเข้หางยาว)	22
- การฝึกจากแบบฝึกหัดและการต่อเพลง ควรใช้โน้ต (ชนิดใด ชนิดหนึ่ง) เป็นเครื่องมือ เมื่อได้เพลงแล้วจึงปรับทางบรรเลง กับครู และเมื่อคล่องแคล่วแล้ว ควรทิ้งโน้ต ไม่ควรดูโน้ต ตลอดเวลา	22

เรื่องและประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์	จำนวนผู้ให้ความเห็น N = 44
- การต่อเพลงทุกชนิด ควรต่อโดยตรงกับครูเท่านั้น ไม่ควรใช้โน้ต เพราะจะทำให้ผิดมือ ผิดคันทัก บรรเลงไม่ไพเราะ	22
- เทคนิคการบรรเลงเครื่องสายไทยที่มีอยู่เป็นมาตรฐานดีแล้ว ไม่ควรปรับปรุงหรือประยุกต์ใช้เทคนิคการบรรเลงเครื่องสายของชาติอื่นมาใช้เพิ่มเติมอีก	4
- ควรมีการประยุกต์เทคนิคการบรรเลงเครื่องสายของตะวันตกมาใช้ในดนตรีไทยตามความเหมาะสม เช่น เทคนิคการใช้ช้อนนิ้ว และคันทัก เป็นต้น	7
- ในการสอนเพื่อพัฒนา ควรเน้นที่การพัฒนาฝีมือ โดยแบ่งสิ่งด้านการฝึกให้มากกว่าการต่อเพลงชั้นสูง เพราะถ้าฝีมือดีแล้ว การต่อเพลงก็จะง่าย	24
2.2 การสอนภาคปฏิบัติเครื่องเป่า	
- การสอนให้ผู้เรียนเป่าปี่และขลุ่ยชนิดต่าง ๆ นั้น การจับโดยใช้มือขวาไว้บนเป็นพื้นฐานที่สำคัญ เพราะจะทำให้พัฒนาฝีมือไปได้มาก	3
- การสอนให้ผู้เรียนเป่าปี่และขลุ่ยโดยใช้มือใดไว้บนหรือล่างนั้น ควรเป็นไปตามความถนัดของแต่ละบุคคล แต่ควรเน้นที่ความถูกต้องของการใช้นิ้ว และการใช้ลมให้มากที่สุด	22
- ควรมีแบบฝึกหัดสำหรับผู้เริ่มเรียนในลักษณะที่มีแผนภูมิประกอบการใช้นิ้ว ใช้ลมและใช้น้ตช่วย เพื่อสะดวกในการศึกษาและการสร้างมาตรฐานในการบรรเลง	23
- การเป่าปี่ เป่าขลุ่ย เทคนิคการใช้ลมเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น ดังนั้นจึงควรฝึกหัดและต่อเพลงจากครูโดยตรงเท่านั้น ไม่ควรใช้โน้ต	16
2.3 การสอนปฏิบัติเครื่องตี, เครื่องหนัง	
- การนั่ง การจับไม้ตีที่ถูกต้อง การสอนให้ลงน้ำหนักมือทั้งสองข้างให้เท่ากัน และการตีให้ชัดเจน เป็นพื้นฐานที่สำคัญของการตีฆ้องวงและระนาด	33

เรื่องและประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์	จำนวนผู้ให้ความเห็น N = 44
- การฝึกหัดระนาด ช้องอย่างถูกต้องหลัก เช่น จับไม้ตีถูกต้อง ใช้มือถูกต้อง จะทำให้ฝีมือดี พัฒนาไปได้มาก ซึ่งผู้สอนไม่ควรละเลย	15
- การใช้มือช้อง เทคนิคการตีระนาด ล้วนกลอน และทางในการบรรเลง ควรสอนแบบตัวต่อตัว	20
- ในการสอน ควรเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามแบบครูให้ได้มากกว่าการวางหลักการและส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดหาวิธีการและรายละเอียดเอาเอง	20
- การสอนโดยวิธีส่งเสริมความคิดให้ผู้เรียนค้นคว้าหาเทคนิคการบรรเลงช้องวงและระนาดเอาเอง โดยยึดหลักและวิธีการแม่บทจากครู เป็นสิ่งที่น่าสนับสนุนมากกว่าการสอนให้จำอย่างครู	32
- การสอนตีเครื่องหนึ่ง ควรสอนให้ใช้มือให้ถูกต้อง ดีเสียงต่าง ๆ ให้ชัดเจน และฝึกฝนการตีหน้าทับต่าง ๆ ที่มีใช้ในเพลงไทยอย่างคล่องแคล่ว รวมทั้งการนำไปใช้อย่างถูกต้อง ไม่จำเป็นต้องสอนให้ประยุกต์หน้าทับใหม่ ๆ ขึ้นใช้	22
- การสอนเครื่องหนึ่ง นอกจากจะเน้นที่การฝึกหัดตามแบบฉบับเดิมอย่างคล่องแคล่วแล้ว ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการสร้างสรรค์และประยุกต์หน้าทับเก่า เพื่อใช้ในลักษณะใหม่ ๆ ตามความเหมาะสมกับบทเพลงด้วย	30
3. แนวคิดในการสอนเพื่อพัฒนาการขับร้อง	
- การสอนขับร้องควรเริ่มจากการฝึกหัดที่ถูกต้องวิธีในด้านการฟัง การหายใจ การบังคับลม การใช้วैयाวะต่าง ๆ การเอื้อนลักษณะต่าง ๆ เนื้อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการขับร้องต่อไป	38
- นักร้องควรเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีไทย เช่น เรื่องจังหวะ หน้าทับ รูปแบบกลอน และแบบของดนตรี ตลอดจนมีความรู้เรื่องฉันทลักษณ์และอักขรวิธี เพื่อสามารถร้องเพลงได้อย่างถูกต้อง	40

เรื่องและประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์	จำนวนผู้ให้ความเห็น N = 44
<ul style="list-style-type: none"> - ควรพัฒนาการขับร้องด้วยการศึกษาการร้องของครู ให้สามารถปฏิบัติได้ ควรจะฝึกฝนทักษะการร้องแบบต่าง ๆ (เช่น ร้องส่ง ร้องเคล้า ร้องคลอ ฯลฯ) ที่มีอยู่ โดยไม่จำเป็นต้องคิดหาการร้องแบบใหม่ ๆ หรือฝึกฝนจนเกิดทางร้องพิเศษเฉพาะของตน (ซึ่งอาจแตกต่างไปจากแบบครู) 	13
<ul style="list-style-type: none"> - การร้องส่ง การร้องเอื้อนแบบเดิม ควรรักษาไว้ แต่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน ควรส่งเสริมการขับร้องแบบใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับบทเพลงลักษณะใหม่ ๆ จังหวะใหม่ ๆ การประสมวงดนตรีแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันเพิ่มขึ้น 	18
<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการร้องเพลงโดยใช้ท่วงทีลีลาที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกให้มากขึ้น เช่น การเปิดปากกว้าง การยืนร้องเพลง เป็นต้น 	3
<p>4. <u>แนวคิดในการสอนบรรเลงเดี่ยวและรวมวง</u></p>	
<ul style="list-style-type: none"> - การสอนบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีทุกชนิด ควรแบ่งสิ่งที่เทคนิควิธี (เช่น การใช้คันชัก ใช้นิ้ว การจับไม้ตี การใช้แรงข้อ แขน) ให้ถูกต้อง 	32
<ul style="list-style-type: none"> - การสอนบรรเลงเดี่ยว ควรเน้นที่ทางดนตรีและท่วงทีการบรรเลง ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างเต็มที่ตามแบบแผนที่ครูถ่ายทอดให้ 	32
<ul style="list-style-type: none"> - การสอนบรรเลงเดี่ยว นอกจากจะต้องแบ่งสิ่งที่ความถูกต้องของเทคนิควิธีแล้ว ควรช่วยให้ผู้เรียนได้คิดทางของตนเองเพิ่มขึ้น รวมทั้งค้นคว้าหาเทคนิคใหม่ ๆ ในการบรรเลงเพิ่มขึ้นด้วย 	18
<ul style="list-style-type: none"> - การบรรเลงรวมวง (เครื่องสาย ปี่พาทย์ มโหรี) ควรสอนเน้นในแง่ของความพร้อมเพรียง ระเบียบวินัย และการปรับทางบรรเลงของแต่ละเครื่องมือให้กลมกลืนกัน โดยยึดถือระเบียบวิธีที่มีมา 	32

เรื่องและประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์	จำนวนผู้ให้ ความเห็น N = 44
<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาด้านการบรรเลงรวมวง (เช่น ในวงเครื่องสาย ควรมีเครื่องสายเสียงต่ำเพิ่มขึ้น) และค้นหาแนวทางการประสมวงแบบใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ควรใช้การบันทึกโน้ตช่วยในการปรับทางบรรเลงและเน้นในแง่การสอดใส่อารมณ์และความรู้สึกให้มากขึ้น 	19
<p>5. <u>แนวคิดในการสอนการประพันธ์เพลงไทย</u></p>	
<ul style="list-style-type: none"> - การสอนประพันธ์เพลงไทย ควรเน้นที่รูปแบบ โครงสร้างของบทเพลง ลูกฆ้อง การแปรทำนอง สำนวนและสำเนียงเพลงตามแบบของดนตรีไทยเป็นสำคัญ 	18
<ul style="list-style-type: none"> - ไม่จำเป็นต้องมีการส่งเสริมหรือสร้างสรรค์แบบของดนตรีใหม่ ๆ ขึ้น เนียงแต่เล่นเพลงเก่า ๆ ที่มีอยู่ให้หมดก็พอแล้ว 	8
<ul style="list-style-type: none"> - นอกจากการฝึกประพันธ์เพลงไทยตามรูปแบบ โครงสร้างของบทเพลงและวิธีการต่าง ๆ ตามแบบของดนตรีไทยโบราณแล้ว ควรมีการส่งเสริมให้คิดค้นและทดลองประพันธ์เพลงในลักษณะใหม่ ๆ ที่แปลกออกไปจากเดิมเพิ่มขึ้นด้วย 	28
<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีการศึกษาความต้องการของสังคม และคิดวิธีหรือทดลองประพันธ์เพลงที่มีรูปแบบและเนื้อหาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน โดยการประยุกต์หลักการจากแบบของดนตรีไทยมาใช้เป็นแนวทาง 	16
<p>6. <u>แนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทย</u></p>	
<ul style="list-style-type: none"> - การบรรเลงดนตรีไทยด้วยวิธีนั่งกับพื้น เป็นประเพณีที่ควรรักษาไว้ 	24
<ul style="list-style-type: none"> - การที่จะนั่งบรรเลงกับพื้นหรือนั่งเก้าอี้บรรเลง ควรเป็นไปตามสถานการณ์ ตามความเหมาะสม ถ้าจะต้องมีการนั่งในลักษณะที่ต่างกับที่เคยปฏิบัติมาก็ไม่น่าจะเป็นความผิดใด ๆ 	40
<ul style="list-style-type: none"> - ท่วงทีในการขับร้องและบรรเลงการจัดรูปแบบวงดนตรี ตลอดจนการขึ้นเพลง การล่อรับ (เช่น ขึ้นเพลงด้วยระนาดเอก ล้วนนำด้วย 	

เรื่องและประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์	จำนวนผู้ให้ ความเห็น N = 44
เครื่องเสียงสูง ล้อตามด้วยเครื่องเสียงต่ำ ฯลฯ) สามารถปรับปรุง ดัดแปลง ให้แตกต่างไปจากเดิมได้ตามความเหมาะสมตามสถานการณ์ ไม่ควรยึดแบบเดิมเสมอไป	19
- ควรจัดการแสดงที่สร้างสรรค์ เน้นความบันเทิงตามสมัยนิยม โดยใช้เทคโนโลยี และวิธีการนำเสนอที่ทันสมัย ไม่ควรนำเสนอแบบเก่า และไม่ควรถือว่าวิธีใหม่นั้นผิดธรรมเนียม หรือเป็นการทำลายเอกลักษณ์ไทย	19
- การบรรเลงดนตรีแบบดั้งเดิมควรรักษาไว้	40
- ควรมีการพัฒนาให้สามารถขับร้องและบรรเลงในสังคมได้โดยเอกเทศ โดยไม่ต้องบรรเลงประกอบพิธีการ ประกอบการแสดง	40
- ควรปรับปรุงดนตรีไทยให้สามารถจัดแสดงได้อย่างเข้าถึงจิตใจของผู้ดู ผู้ฟัง โดยการปรับท่วง ปรับการบรรเลงลักษณะบทเพลง และรูปแบบของวงดนตรี ใช้การนำเสนอในที่สาธารณะที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบันได้	32
- ควรปรับปรุงรูปแบบเพลงและดนตรีให้สอดคล้องกับสังคม เช่น ทำให้เพลงสั้นเข้า มีเนื้อร้องเกี่ยวข้องกับความเป็นไปในชีวิตประจำวัน ใช้จังหวะหน้าทับที่สนุกสนาน และใช้เทคโนโลยีด้านแสงเสียง และเครื่องไฟฟ้าต่าง ๆ เข้ามาช่วย (จัดการแสดง) เช่นเดียวกับที่ใช้ในการบรรเลงเพลงไทยสากล	19
- ในการสอนเกี่ยวกับดนตรีไทยร่วมสมัย เช่น ดนตรีไทยสากล วงมโหรีซิมโฟนี และอื่น ๆ ควรเน้นที่การนำเอาวัสดุใหม่ ๆ (เช่น เครื่องดนตรีชนิดที่ไทยเราไม่มีใช้) เข้ามาใช้ในวงดนตรีไทย	22
- ควรมีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิควิธีของดนตรีสากลเข้ามาเสริมสร้างดนตรีไทย โดยให้สามารถปรับเข้ากับดนตรีไทยและต้องดำรงเอกลักษณ์ไทยไว้ได้ด้วย	22

เรื่องและประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์	จำนวนผู้ให้ความเห็น N = 44
- ปัจจุบันมาตรฐานการฟังดนตรีของประชาชนยังไม่ดี ควรมีการสอนเพื่อยกระดับผู้ฟังดนตรีให้มีมาตรฐานสูงขึ้น มีความสามารถในการฟังให้ดีขึ้น	38
- ควรมีการแนะนำผู้ฟังดนตรีให้รู้จักวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และเลือกฟังดนตรีอย่างรับรสจริงใจจากดนตรีไทยได้ โดยการศึกษา ทั้งในสถาบันการศึกษาและทางสื่อมวลชนให้มากขึ้น	41
- สาเหตุแห่งความเสื่อมความนิยมในการฟังดนตรีไทย ไม่ใช่สาเหตุที่มาจากดนตรีไทยล้าสมัย หรือไม่มีคุณค่าทางศิลปะ แต่เป็นเพราะขาดการส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง	41
- การสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทยที่แท้จริง ควรเป็นการสอนเพื่อพัฒนาผู้ฟังให้สามารถเข้าถึงดนตรีไทยให้ได้ด้วยวิธีต่าง ๆ กัน จึงจะทำให้ดนตรีไทยดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างดีต่อไป	42

รอบที่ 2 การสอบถามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิโดยการไ้แบบสอบถาม การเก็บข้อมูลในรอบที่ 2 ผู้วิจัยได้ไ้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ โดยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ไ้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 โดยการอ่านผลการสัมภาษณ์ประเด็นเดียวกันครบทุกคน แล้วนำความเห็นที่ใกล้เคียงกันมารวบรวมเป็นคำถาม 1 ข้อ ได้ข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 55 ข้อ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า มี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ข้อกระทงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	ข้อกระทงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	ข้อกระทงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	ข้อกระทงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	ข้อกระทงนั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยน้อยที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาและแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

เมื่อผู้วิจัยแก้ไขและปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว จึงนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สอนดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา จำนวน 6 คน ซึ่งสอนอยู่ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1 คน คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1 คน วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2 คน และวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร 2 คน โดยผู้ทดลองตอบแบบสอบถามดังกล่าวนี้มิใช่ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้

นำแบบสอบถามกลับมาปรับปรุงให้เหมาะสม แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่คัดเลือกไว้ โดยใช้ระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2532

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ ถึงผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 44 คน จาก 22 สถาบัน และขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาตามเวลาที่กำหนด รวมทั้งสิ้น 44 ฉบับ ผลการตอบแบบสอบถามเป็นไปดังตารางที่แสดงไว้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ตารางแสดงผลการสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ	แนวคิด	ความเห็น N = 44.				
		1	2	3	4	5
ก.	<u>ทฤษฎีเกี่ยวกับเสียง ระบบเสียง และระดับเสียง</u>					
1.	ควรคงระบบเสียงของดนตรีไทยไว้ เพราะเป็นรากฐานและเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีไทย.....	0	2	2	10	30
2.	ควรเพิ่มครึ่งเสียงลงไปในระบบเสียงของดนตรีไทย เพราะเป็นช่องทางในการพัฒนาดนตรีไทยไปได้มาก.....	24	12	5	5	0
3.	ควรมีการกำหนดระดับเสียงมาตรฐาน เพื่อความสะดวกด้านการเรียนการสอน และการบรรเลงร่วมกัน.....	0	0	2	10	32
4.	ระดับเสียงมาตรฐานที่ควรกำหนด คือ ให้ระดับเสียงต้นของทางเพียงออ มีระดับเสียงเท่ากับบีแฟลต.....	1	2	5	6	30

ข้อ	แนวคิด	ความเห็น N = 44				
		1	2	3	4	5
5.	ควรกำหนดระดับเสียงมาตรฐาน โดยยึดระดับเสียงของ กรมประชาสัมพันธ์เป็นหลัก.....	5	8	20	4	7
6.	ควรกำหนดระดับเสียงมาตรฐาน โดยยึดระดับเสียงของ กรมศิลปากรเป็นหลัก.....	8	4	16	3	13
ข.	<u>ทฤษฎีเกี่ยวกับจังหวัดหน้าทับ</u>					
7.	ควรยึดจังหวัดและหน้าทับที่มีอยู่แล้ว และสอนให้ผู้เรียน ปฏิบัติได้คล่อง และนำไปใช้ได้ถูกต้อง ไม่ต้องคิดขึ้น ใหม่.....	8	15	6	5	10
8.	ควรสอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติหน้าทับเก่าที่มีอยู่ให้คล่อง และฝึกคิดหน้าทับใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น.....	0	1	8	10	25
ค.	<u>ทฤษฎีเกี่ยวกับดนตรีไทย</u>					
9.	แบบของดนตรีไทย * มีความสมบูรณ์ดีแล้ว ไม่ควรแก้ไข หรือเพิ่มเติม ควรสอนให้รู้ เข้าใจ และยึดมั่นในแบบ แผนนั้น.....	2	13	8	13	8
10.	ควรคิดสร้างสรรค์แบบของดนตรีใหม่ให้กว้างขวางขึ้น ให้สอดคล้องกับสภาพของสังคม โดยใช้แบบเก่าเป็น แนวทาง และในการสอนควรใช้วิธีส่งเสริมให้ผู้เรียน คิดสร้างสรรค์แบบใหม่.....	0	0	4	10	30
11.	กลอนดนตรี (ทำนอง) และสำนวนเพลงไทยตามแบบ ที่มีอยู่มีความเหมาะสมดีแล้ว ควรเรียนรู้และปฏิบัติให้ คล่อง ไม่จำเป็นต้องคิดเพิ่มเติม.....	21	4	12	6	1
12.	ควรเรียนรู้และปฏิบัติกลอนดนตรีและสำนวนเพลงไทย ของเดิมให้คล่อง และสอนให้คิดของใหม่ขึ้นด้วย....	1	2	5	8	28
13.	ควรสอนให้มีการวิเคราะห์ดนตรีไทยโดยละเอียด เพื่อประโยชน์ในการสร้างสรรค์ใหม่.....	0	0	0	14	30

*อาจารย์มนตรี ตราโมท ให้ใช้คำว่า "แบบของดนตรี" แทนคำว่า "คีตลักษณ์"

ข้อ	แนวคิด	ความเห็น N = 44				
		1	2	3	4	5
ง.	<u>ทฤษฎีเกี่ยวกับการประสมวงดนตรีไทย</u>					
14.	การประสมวงดนตรีไทยปัจจุบันสมบูรณ์ดีแล้ว การสอนควรเน้นด้านความถูกต้องในการประสมวง.....	3	10	12	9	10
15.	ควรสอนให้ผู้เรียนคิดประสมวงแบบใหม่ ๆ ให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน โดยอาศัยแนวทางการประสมวงแบบเดิมเป็นหลัก.....	0	1	4	16	23
16.	ไม่ควรนำเครื่องดนตรีต่างชาติ หรือเครื่องดนตรีพื้นเมืองมาประสมวงดนตรีไทย เพราะจะทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ไทย.....	20	6	14	2	2
17.	ควรนำเครื่องดนตรีต่างชาติ หรือเครื่องดนตรีพื้นเมืองมาประสมวงดนตรีไทยอย่างเหมาะสม.....	2	3	5	14	20
จ.	<u>การสอนภาคปฏิบัติเครื่องสายไทย</u>					
18.	การนั่ง การจับขอ การจับคันชัก และการจับไม้ดีด (จะเข้) อย่างถูกต้อง เป็นรากฐานสำคัญในการฝึกหัดและพัฒนาฝีมือการบรรเลงดนตรีไทย.....	0	0	4	10	30
19.	การฝึกหัดบรรเลง ควรฝึกจากบทเพลงเบื้องต้น เช่น เพลงจะเข้หางยาว แป๊ะสามชั้น ไม่จำเป็นต้องฝึกแบบฝึกหัดเป็นพิเศษ.....	8	7	9	13	4
20.	ควรมีแบบฝึกหัดการบรรเลงตามลำดับขั้นจากง่ายไปหายากไว้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน เมื่อตีคล่องดีแล้ว จึงเริ่มฝึกบทเพลงเบื้องต้น.....	0	1	9	10	24
21.	การฝึกหัดและการต่อเพลง ควรใช้โน้ตเป็นเครื่องมือเมื่อได้เพลงแล้วจึงปรับทางบรรเลงกับครู และทิ้งโน้ตเมื่อเล่นคล่องแล้ว.....	3	1	4	19	17
22.	การต่อเพลงทุกชนิด ควรต่อโดยตรงกับครู ไม่ควรใช้โน้ต เพราะจะทำให้ผิดมือ ผิดคันชัก บรรเลงได้ไม่ไพเราะ.....	3	4	12	10	15

ข้อ	แนวคิด	ความเห็น N = 44				
		1	2	3	4	5
23.	เทคนิคการบรรเลงเครื่องสายไทยที่มีอยู่ เป็นแบบแผนมาตรฐานดีแล้ว ไม่ควรปรับปรุงหรือประยุกต์เทคนิคการบรรเลงเครื่องสายของชาติอื่นมาใช้เพิ่มเติมอีก.....	14	14	10	3	3
24.	ควรประยุกต์เทคนิคการบรรเลงเครื่องสายของตะวันตกมาใช้ในดนตรีไทยได้ตามความเหมาะสม.....	4	1	14	10	15
25.	การสอนเพื่อพัฒนาฝีมือ ควรเน้นที่การฝึกมากกว่าการต่อเพลงชั้นสูง เพราะถ้าฝีมือดีแล้ว การต่อเพลงก็จะทำได้ง่าย.....	1	0	6	13	24
26.	การสอนเพื่อพัฒนาฝีมือการบรรเลง ควรเน้นที่การต่อเพลงชั้นสูงมากกว่าการฝึกฝนเทคนิค นิ้ว และคันชัก.....	20	9	8	4	3
ฉ.	<u>การสอนภาคปฏิบัติเครื่องเป่า</u>					
27.	การสอนให้ผู้เรียนเป่าปี่และขลุ่ยชนิดต่าง ๆ นั้น การจับโดยใช้มือขวาไว้บน เป็นพื้นฐานที่สำคัญ.....	22	4	10	3	5
28.	การสอนให้ผู้เรียนเป่าปี่และขลุ่ย โดยใช้มือใดไว้บนหรือล่าง ควรเป็นไปตามความถนัดของแต่ละคน.....	1	1	2	15	25
29.	ควรสร้างแบบฝึกสำหรับผู้เริ่มเรียนเครื่องเป่าในลักษณะที่มีแผนภูมิ ภาพประกอบ แสดงการใช้นิ้ว ใช้ลม และมีโน้ตช่วย.....	0	0	1	20	23
30.	การเป่าปี่ เป่าขลุ่ย เทคนิคการใช้ลม เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น ดังนั้นจึงควรฝึกหัดและต่อเพลงจากครูโดยตรงเท่านั้น ไม่ควรใช้โน้ต.....	3	6	13	12	10
31.	การสอนเพื่อพัฒนาฝีมือการบรรเลงปี่และขลุ่ย ควรเน้นที่เทคนิคการใช้ลมและนิ้ว.....	2	2	7	15	18

ข้อ	แนวคิด	ความเห็น N = 44				
		1	2	3	4	5
ช.	<u>การสอนภาคปฏิบัติเครื่องตี, เครื่องหนัง</u>					
32.	การนั่ง การจับไม้ตี การลงน้ำหนักมือให้เท่ากันและ การตีให้ชัด เป็นพื้นฐานสำคัญของการตีฆ้องวงและ ระนาด ซึ่งผู้สอนไม่ควรละเลย.....	0	0	2	5	37
33.	การใช้มือฆ้อง เทคนิคการตีระนาด ล้วนกลอนและ ทางดนตรี ควรสอนแบบตัวต่อตัว เน้นการปฏิบัติตาม อย่างครุมากกว่าการสอนหลักการและส่งเสริมให้ผู้- เรียนคิดหาวิธีการและรายละเอียดเอาเอง.....	5	5	10	12	12
34.	ควรสอนให้ผู้เรียนค้นคว้าหาเทคนิคการบรรเลงฆ้องวง และระนาด โดยยึดหลักและวิธีการแม่บทจากครุมาก กว่าสอนให้จำอย่างครุ.....	2	2	8	12	20
35.	การสอนระนาด ฆ้อง ควรเน้นการตีแบบครุให้ได้ก่อน แล้วจึงส่งเสริมการตีแบบใหม่ ๆ ที่ต่างไปจากครุ.....	4	0	3	12	25
36.	การสอนเครื่องหนัง ควรใช้วิธีสอนให้ผู้เรียนรู้จักใช้ มืออย่างถูกต้อง ตีเสียงต่าง ๆ ให้ชัด และฝึกฝนตี หน้าทับที่มีโซ้อยู่ รวมทั้งการนำไปโซ้อย่างถูกต้องมาก กว่าการสอนให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ในลักษณะใหม่ ๆ....	18	12	10	3	1
37.	การสอนเครื่องหนัง ควรสอนให้ผู้เรียนฝึกหัดหน้าทับ ตามแบบแผนให้คล่อง และส่งเสริมการประยุกต์ใช้ใน ลักษณะใหม่ ๆ ตามความเหมาะสมกับบทเพลงด้วย....	0	2	2	20	24
ช.	<u>การสอนขับร้อง</u>					
38.	การสอนขับร้อง ควรเริ่มจากการฝึกหัดที่ถูกต้องในด้าน การนั่ง การหายใจ การบังคับลม โดยใช้วิธีวาระส่วน ต่าง ๆ และการเอื้อน เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนา ของผู้เรียนต่อไป.....	0	0	0	14	30

ข้อ	แนวคิด	ความเห็น N = 44				
		1	2	3	4	5
39.	นักร้องควรเรียนรู้ทฤษฎีดนตรีไทย และมีความรู้ทางด้านลักษณะและอักขรวิธี เพื่อสามารถร้องเพลงได้อย่างถูกต้อง.....	0	0	2	7	35
40.	ควรศึกษาการร้องของครูให้สามารถปฏิบัติได้ และฝึกฝนการร้องแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยไม่จำเป็นต้องคิดหาการร้องแบบใหม่ ๆ หรือฝึกฝนจนเกิดทางร้องพิเศษเฉพาะตน.....	20	10	8	2	4
41.	ในการสอนขับร้อง ควรสอนให้ผู้เรียนแต่ละคนคิดทางร้องใหม่ ๆ ของตนเองขึ้นด้วย.....	2	2	2	8	25
42.	การร้องส่ง การร้องเอื้อนแบบเดิมมีคุณค่า ควรรักษาไว้ และควรส่งเสริมการร้องแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันเพิ่มขึ้นด้วย.....	2	2	7	15	18
43.	ควรมีการร้องเพลงโดยใช้ท่วงทีลีลาที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกให้มากขึ้น.....	1	2	21	6	14
44.	ในการร้องเพลง ควรสอนให้ผู้เรียนรักษาริธีร้องโดยการนั่งนิ่ง ๆ และเปิดปากแต่น้อยไว้.....	12	4	3	10	15
ณ.	<u>การสอนบรรเลงเดี่ยวและรวมวง</u>					
45.	การสอนบรรเลงเดี่ยวเครื่องดนตรีทุกชนิด ควรเน้นที่เทคนิควิธี ซึ่งจำเป็นต้องฝึกฝนอย่างเต็มที่ตามแบบแผนที่ครูถ่ายทอดให้.....	0	0	3	11	30
46.	การสอนบรรเลงเดี่ยว นอกจากจะเน้นที่ความถูกต้องของเทคนิควิธีแล้ว ยังควรช่วยผู้เรียนได้คิดทางของตนเองและค้นคว้าหาเทคนิคใหม่ ๆ ในการบรรเลงเพิ่มขึ้นด้วย.....	0	0	5	14	25

ข้อ	แนวคิด	ความเห็น N = 44				
		1	2	3	4	5
47.	การบรรเลงรวมวง ควรสอนเน้นในแง่ของความพร้อมเพรียงและระเบียบวินัย โดยยึดถือระเบียบวิธีที่มีมา.....	0	0	4	15	25
48.	ควรมีการปรับปรุง คัดคว้า และพัฒนาด้านการบรรเลงรวมวงแบบใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น.....	0	1	3	16	24
ญ.	<u>การสอนการประพันธ์เพลงไทย</u>					
49.	ควรสอนโดยเน้นระเบียบวิธีตามแบบของดนตรีไทย ไม่จำเป็นต้องส่งเสริมการสร้างสรรค์แบบของดนตรีใหม่ ๆ ขึ้น.....	15	12	10	3	4
50.	นอกจากการฝึกประพันธ์ตามรูปแบบและวิธีการตามแบบของดนตรีไทยแล้ว ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดค้นและทดลองประพันธ์เพลงไทยในลักษณะใหม่ ๆ ที่แปลกออกไปจากเดิมด้วย.....	2	2	4	14	22
51.	ควรศึกษาความต้องการของสังคมและคติวิธีหรือทดลองประพันธ์เพลงที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยใช้แบบของดนตรีไทยเป็นแนวทาง.....	2	2	4	13	23
52.	ควรสอนการประพันธ์เพลงไทย โดยให้ผู้เรียนประพันธ์ตามแบบเดิมก็เพียงพอแล้ว.....	14	13	8	5	4
ฎ.	<u>แนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทย</u>					
53.	การบรรเลงดนตรีด้วยวิธีนั่งกับพื้น เป็นประเพณีที่ควรรักษาไว้.....	3	3	4	15	19
54.	การนั่งบรรเลงกับพื้น หรือการนั่งเก้าอี้บรรเลง ควรปรับตามสถานการณ์ ไม่ควรถือเป็นเรื่องที่ผิด.....	3	2	4	15	20
55.	ท่วงทีในการขับร้องและบรรเลง การจัดรูปแบบการแสดงดนตรี ควรปรับปรุง ตัดแปลงให้แตกต่างไปจากเดิมได้ตามความเหมาะสม.....	0	7	10	14	19

ข้อ	แนวคิด	ความเห็น N = 44				
		1	2	3	4	5
56.	เนื้อเพลงและแนวทางบรรเลง ควรมีสาระเพื่อสังคม และใช้วิธีการนำเสนอที่ทันสมัย.....	0	0	12	14	18
57.	ควรมีการแสดงดนตรีไทยอย่างเป็นทางการเป็นเอกเทศในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในสังคมได้ทุกโอกาสด้วย.....	0	0	3	21	20
58.	ควรปรับปรุงรูปแบบของบทเพลงให้สั้นเข้า มีเนื้อร้องเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในจังหวัดหน้าทับที่สนุกสนานและใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยในการบรรเลง.....	2	4	8	18	12
59.	ท่วงทีการขับร้อง บรรเลง รูปแบบการแสดง ควรยึดตามแบบเดิมไว้เสมอ.....	0	0	3	16	25
60.	ควรมีการใช้การประสานเสียงในดนตรีไทย เพื่อความแปลกใหม่.....	12	15	10	3	4
61.	ไม่ควรใช้การประสานเสียงในดนตรีไทย เพราะหลักการบรรเลงแบบเดิมเหมาะสมดีแล้ว.....	2	3	9	15	15
62.	การสอนดนตรีร่วมสมัย ควรนำเครื่องดนตรี ทฤษฎี และเทคนิคการบรรเลงของดนตรีตะวันตกเข้ามาประยุกต์ใช้ในดนตรีไทย.....	1	0	10	13	20
63.	ไม่ควรนำเครื่องดนตรี ทฤษฎี และเทคนิคการบรรเลงของตะวันตกเข้ามาประยุกต์ใช้ในดนตรีไทย.....	15	15	10	2	2
64.	ควรมีการสอนเพื่อพัฒนาการฟังดนตรี ให้ผู้ฟังสามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์ และเลือกฟังดนตรีไทยอย่างรับรสจริงใจได้ โดยการให้ความรู้ในสถาบันการศึกษาและทางสื่อมวลชนให้มากขึ้น.....	0	0	0	12	32
65.	การเลือกความนิยมดนตรีไทยในสังคม เป็นเพราะบุคคลไม่สามารถเข้าถึงดนตรีไทยได้ การสอนเพื่อพัฒนาดนตรีไทยจึงควรเน้นการสอนเพื่อพัฒนาผู้ฟังให้เข้าถึงดนตรีไทย จึงจะทำให้ดนตรีไทยดำรงอยู่ในสังคมได้สืบไป.....	0	0	0	4	40